

Németh Júlia

Emlékezés egy emlékezetes évfordulóra

Fennállásának 80. esztendejét ünnepelte a Barabás Miklós Céh

Az utókor gyakorta megengedhetetlenül hálátlan és feledékeny. Emlékezet-kihagyásainak áldozatairól legalább annyi kötet születhetne, mint az elismert művészekről szóló, már meglévők. Az életmű és az imázsépítés ugyanis két különböző kategória, más-más adottságot igényel, egyazon művésznél ritkán jelentkezik azonos intenzitással. Szerencsés esetben a történelmi amnézia fátyla mögül életükben fel sem fedezett nagyságok is feltűnhetnek, de talán ennek az ellenkezője a gyakoribb. Amikor a kollektív emlékezetből kihull egy-egy értékes életmű. Darabjai — jobbik esetben — múzeumok pincéjében várják a feltámadást, nem ritkán azonban, avatatlan kezekbe kerülve, véglegesen szétszóródnak. Mindkét változatra akad példa jócskán szűkebb pátriánkban, Erdélyben is.

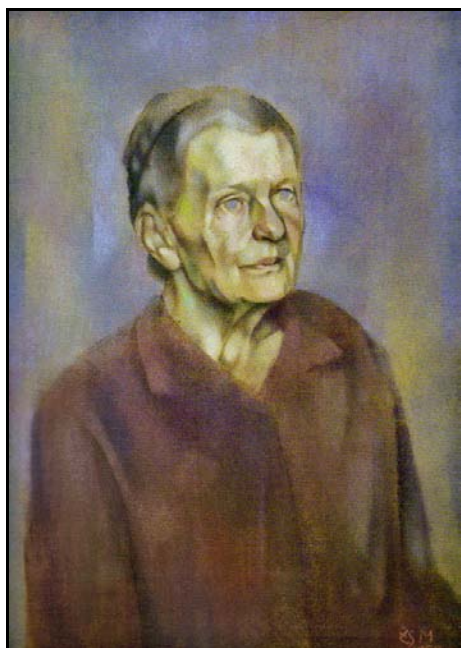
A hazai képzőművészet 20. századi története még ugyancsak képlékeny, bár feltérképezéséhez köteteik, tanulmányaik révén a szakma olyan jeles képviselői járultak hozzá, mint kortársaink közül többek között Murádin Jenő, Banner Zoltán, Gazda József, Szabó Ilona. Egyelőre azonban a tanulmányozás tárgyát képező időszak közelsége miatt még hiányzik az a történelmi távlat, amely biztonsággal szavatolhatná egy-egy életmű örök érvényűségét. Másfelől viszont ott a veszélye annak, hogy megfelelő érdeklődés hiányában az idő múlásával pótolhatatlan értékek tűnnek el véglegesen.

A 20. és immár a 21. századi erdélyi magyar képzőművészeti élet alakulásába jelentős mértékben beleszólt a Barabás Miklós Céh. Az a művészszervezet, amely Kós Károly és Szolnay Sándor irányításával és Bánffy Miklós támogatásával intézményes keretet teremtett a trianoni döntés nyomán kisebbségi helyzetbe

került alkotóknak, biztosítva számukra a közösségi fellépés lehetőségét. Az 1929-ben létrejött, érdek- és értékvédelmi szervezetként működő, a kor viszonylag fiatal képzőművészeit tömörítő csoportosulás rangos kiállítások sokaságával bizonyította életképességét és szükségszerűségét. A II. világháborút követő kedvezőtlen körülmények közepette azonban kénytelen volt működését beszüntetni, hogy aztán 1994-ben, Abodi Nagy Béla festőművész és Kós András szobrászművész kezdeményezésére újjászülessen, és a kortárs képzőművészet vonatkozásában is meghatározó tényezőként szerepeljen. Elokvens bizonyítéka ennek a szervezet megalakulása 80. és újjaalakulása 15. évfordulója jegyében létrejött átfogó, országos szintű kiállítás is. A 2009 novemberében, a névadó, Barabás Miklós szülőfalujának, Kézdimárkosfalvának a szomszédságában, Sepsiszentgyörgyön, a Székely Nemzeti Múzeum Gyárfás Jenő Képtárában rendezett nagyszabású képzőművészeti seregszemle a viszonyítási alappal gazdagon rendelkező Murádin Jenő szerint is „a festő Barabás Miklós emlékezetes centenáriumi kiállítása óta (1998) az erdélyi magyar művészeti életnek alighanem legnagyobb eseménye”, amely „az elmúlt nyolcvan év képzőművészeti látletét, alkotóink értékteremtő munkáját mutatja föl. (...) Most első ízben láthatjuk együtt a Barabás Miklós Céh egykori, már régen eltávozott tagjainak és mai alkotóinak munkáit. Művészetünk múltja, jelene vetül elénk a kiállításon, amelyet Vinczeffy László Munkácsy-díjas festőművész és munkatársai rendeztek”. S amelynek a sepsiszentgyörgyi Cova-print nyomdában, Kopacz Attila tervezésével készült 214 oldalas, nagy formátumú, több mint másfélszáz színes reprodukciót tartalmazó, díszes albuma Vinczeffy László, Jakobovits Miklós és Makovecz Imre bevezetőjével és Murádin Jenőnek a Barabás Miklós Céh történetét ismertető tanulmányával látott napvilágot.

A nemzedékek találkozájaként létrejött kiállítás és az azt dokumentáló kötet pedig látványként, és az abból adódó következtetések levonása, elméleti továbbgondolása szempontjából is rendkívül hatásosnak bizonyult. Találó volt már maga az ötlet is, a rendezés pedig a sokszínűségben rejlő egységre épített sikerrel. A különböző korok, műfajok, stílusok, művészi elképzelések kavalkádjában Vinczeffy László otthonosan mozgott, és talált rá arra a harmóniára, amely az esztétikai vonatkozásokon túl erőteljes emocionális hatást is gyakorolt a befogadóra. A munkák térbeli elhelyezése, egymásmellettiségük azt az érzést keltette a szemlélőben, mintha előre megálmodott rendezői elképzelés illusztrálására készültek volna. De persze erről, természetesen, szó sem lehetett. Minden művész maga döntötte el, melyik művével kíván szerepelni a tárlaton. A különleges gonddal kialakított társítás nyomán pedig a legkülönfélébb alkotások nemcsak hogy békésen megfértek egymás mellett, de a szomszédság egyenesen kidomborította erényeiket. Több évtizedes tárlatlátogatói tapasztalatomban először fordult elő, hogy — a visszhangokból ítélve — valamennyi kiállító elismeréssel nyugtázta a kurátor munkáját, elégedett volt a számára kijelölt hellyel.

Idők, terek, stílusok találkozhelyének szerepét töltötte be a Gyárfás Jenő Képtár, ahol nemcsak régiók, műfajok és kifejezésformák kavalkádjában gyönyörködhattünk, hanem a hajdani mesterek egy-egy munkájának a felvillantásával a tárlatlátogató ízelítőt kaphatott az egykori Céhnek a hangulatából is. A 2009. év végi kiállítás régóta bezárt, a látottak kiváltotta élmény viszont megmarad. S hogy idővel meg ne fakuljon, és hogy közvetve ugyan, de valamelyest esetleg azok is részesülhessenek belőle, akiknek nem volt alkalmuk megtekinteni, ezt a célt szolgálja a BMC kiadásában megjelent, a kiállítás katalógusának szerepét is betöltő, díszes, ünnepi kiadvány.

Zsigmond Márton: ANYÁM

Miklóssy Mária: KISKERT

A Barabás Miklós Céh jubileumi kiállítása alkalmával szelekciós szempontok nem bonyolították a szervezők feladatát, a részvétel feltétele ugyanis a BMC-tag-ság volt. A művészek egy általuk kiválasztott munkával szerepelhettek a tárlaton. Legtöbbjüknek sikerült is legelőnyösebb oldalukról bemutatkozni, de persze akadtak kivételek. Saját munkájuk megítélésében ugyanis művészeink legalább annyira eltérnek egymástól, mint az alkotás vonatkozásában. A szervezőknek tehát egy minden szempontból heterogén anyagot kellett feldolgozniuk, és egyféleképpen harmonizálniuk. Csupán az egykori, rég elhunyt alapítótagok vagy a nagyon idős mesterek vonatkozásában kaptak szabad kezet, amikor is a meglévő múzeumi anyagból válogathattak. Abból természetesen, ami rendelkezésükre állt. S ha például Szolnay Sándor, Nagy Imre, Ziffer Sándor, Incze János Dés, Mohy Sándor, Bene József, Brósz Irma, Bordi András, Szervátiusz Jenő, Vida Géza,

Kós András és Benczédi Sándor esetében a válogatás szerencsésnek bizonyult, akárcsak az örökösöktől vagy gyűjtőktől a kiállításra kölcsönzött Fülöp Antal Andor-, Ferenczy Júlia-, Veress Pál-, Plugor Sándor-, Balázs Péter-, Jándy Dávid-alkotások esetében, már nem mondhatjuk el ugyanezt például a tárlaton szereplő Abodi Nagy Béla-festmény vonatkozásában. A kisméretű portré, bár technikájában, színeiben és formavilágában jellemző, korántsem méltó a művész kompozicionális erényeivel jeleskedő, gazdag életművéhez. Aminthogy az Andrásy Zoltán-olajkép sem éppen tipikus. A realiztikus ábrázolásmód híveként ismert művész kísérletező kedvéről, új iránti fogékonyságáról árulkodik. *Memento* — olvassuk a mű címét, ami akár a BMC kezdeti szakasza alkotóinak munkáiból összeállított anyagra is vonatkoztatható. Emlékezés — még ha csupán jelzés értékű is — a nagy öregekre és az időnap előtt eltávozott BMC-tagokra. Köztük többek között Céhünk egykori ügyvezető elnökére, az átlagon felüli manualitással, képzelőerővel és egészséges humorral megáldott kiváló keramikusra, Szabó Bokor Mártára, az újjáalakult Céh első ügyvezető titkárára, a realiztikus-szürrealisztikus festői világával népszerűséget szerzett Veress Pálra, a festői életműve mellett grafikusként is jegyzett Mátyás Józsefre, az erdélyi táj érzékletes megjelenítőjére, Forró Antalra, a paraszti lét, a népi építészet formavilágában magára találó Szabó Vilmosra, a folklorisztikus-geometrikus ihletettséggű domborművek mesterére, Gergely Istvánra, a nemesen egyszerű, lényegre törő, tömör formákban fogalmazó Korondi Jenőre és Jecza Péterre, a hagyományosabb fogalmazásmódot kedvelő faszobrász Szederjesi Andrásra, az iparművészként, szobrászként egyaránt ismert és elismert Károly Sándorra, a vonal virtuózáként számon tartott Plugor Sándorra, és a groteszk nagymesterére, Molnár Dénesre.

Ami a több mint másfélszáz tagot számláló Barabás Miklós Céh jelenlegi tagságát illeti, műfaji és stílári szempontból a szórás szinte akkora, mint általában a jelenkori képzőművészetben. Nehéz tehát egyfajta egységes szempont szerint megítélni a látottakat. Amelyhez még csupán annyit: mint minden eddigi csoportos BMC-tárlat alkalmával, a résztvevők névsora ezúttal sem mondható éppen hiánytalanak. Ez azonban az összképet vajmi kevéssé befolyásolja.

S hogy milyen is az összkép? Sajátos. Némelyek szerint talán túlságosan is az. Túlságosan erdélyi. Csakhogy ez a minősítés esetünkben, egy-két munkát leszámítva, mentes mindennemű pejoratív mellézköngétől. Hiszen az erdélyiség egy sajátos lelkiállapot, szemléletmód vállalásában ölt testet, amelytől korántsem idegen a világviszonylatban is korszerűnek számító két, vagy három-dimenziós megjelenítés. Elegendő csupán az olyan kiemelkedő alkotásokra gondolnunk, amilyen például Bocskay Vince *Laudatio terrae* című szobra. Az örök termékenység ígézetével csábító, „ősiesen” posztmodern Földanya súlyos magabiztossága az állandóság látszatát kelti. Fenséges és groteszk is ugyanakkor. A látszólagos el-lentmondás a művész keze munkája nyomán mesterien oldódik és általánosul, sőt, az arckifejezést mintha egyfajta, a keleti filozófiából átmentett, érzéken

Tompos Opra Ágota: LÁRMAFÁK

Horváth Szőke Gyöngyvér: ÁRNYAK ÁRNYAI

felülemelkedő, szenttelen bölcsesség is áthatná. Vagy ott a hagyományt a legkorszerűbb művészi eszközökkel ötvöző Kancsura István *Önarcképe*. Egy porszem vagyok a világmindenségben — sugallja a mindent átfogó, egynemű háttérsíkból szabálytalanul előbukkanó portré —, de ez a porszem él, érez és fájdalmasan éli meg a 21. század fura kényelemben csomagolt erkölcsi-érzelmi sivárságát vagy éppenséggel a létbizonytalanságot. Mindazonáltal a felfelé ívelő tekintet — reményteli, nemes fohász — a földi nyomorból való kilábalás lehetőségét is felvillantja.

Jakobovits Miklós „misztériumjátéka” pedig az anyagba beleszerelmesedett, annak mélyrétegeit kutató és korlátlan lehetőségeit felvillantó festő megnyilatkozása. Az egymást kiegészítő, egymásba hajló, a figuralitást csupán sejtető formavariációk, megannyi színárnyalatukkal egy valóságrészletekből építkező, de valójában realitáson túli összefüggést sejtetnek. Vizuális jelekké szublimált, időközön és korokon felülemelkedő színvallomás: *Kék misztérium* — az éteri tisztaság jelképe. *A hely emlékezete*, Jakobovits Márta installációja is egyfajta misztérium. A természet és az emberkéz alkotta formák egymást feltételező, egymást kiegészítő, tökéletes harmóniába olvadó formaegyüttese. Az egyszerű, természeti alakzatokban rejlő, formát feszítő belső energiák telítik, éltetik a velük azonosulni képes művész keze munkája nyomán született, természetbe simuló, visszafogottságukkal

Barabás Éva: VELENCEI KARNEVÁL

Cs. Erdős Tibor: ÉLŐ KOPJAFÁK

már szinte tüntető kerámiatárgyakat. S valamelyest hasonló indíttatásúak Jakabos Olseffszky Imola *Tengeri alakzatai* is. Esetében a művészi fantázia csapongása sajátosan eredeti, a porcelánban rejlő adottságokra alapozott, nemes eleganciában megnyilvánuló, különleges manualitást feltételező alakzategyüttest szült.

A sepsiszentgyörgyi tárlat kurátora, a Munkácsy-díjas Vinczeffy László — művészetszervezői tevékenységét a budapesti Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetsége Simsay Ildikó-díjjal jutalmazta — kiállítóként is szerepelt. Az anyag mindenekfelett — mondhatnánk első látásra különleges műgonddal kivitelezett, sajátos felületképzésű, *Kút* című, nagy méretű, vegyes technikával készült festményéről. Mondhatnánk, ha ez a geometriai formák variációját is kiaknázó alkotás nem építene egyenlő mértékben az árnyalatokban gazdag színbeszédre, a fények sajátos villódzására, a mélység festői — és miért is ne? — akár filozófiai továbbgondolásának lehetőségére is.

A figuratív festészet múltó divatokon felülemelkedő, következetes híveként Kákonyi Csilla sokalakos, biblikus hangvétellű, s egyfajta 21. századi processziót is idéző olajképpel szerepel a tárlaton. A monumentalitást sugalló kompozíció megannyi apró összetevője, a mindenkori földi lét alanyai, nők, férfiak, anya gyermekével — bizakodón, ijedten, fásultan, közömbösen vagy éppenséggel kíváncsian tekintenek a nézőre. Megjelenítésük sorsképszerű. A kompozíció felső felét egy az egyben *A fény madara* uralja. A fényé, amely realiztikus-misztikus madárformát öltve tör a magasba, kiterjesztett szárnyakkal, hatalmasan, talán még az elméket is megvilágosítani képes magabiztossággal.

Sorsképek egybefonódása Cs. Erdős Tibor *Élő kopjafák* című olajképe. Akár erdélyiségünk jelképe is lehetne ez a sajátos, a festői lehetőségeket a szám-misztikával is kombináló látványos és különösképpen reprezentatív munka. Egyfajta jelkép Sipos László *Lánykeresztusa* is. A töviskoszorú, a könnyecsepp és a belőlük font nyakék a gondolati szférába is utat nyit a látványra összpontosító alkotásnak.

A keresztút stációja elevenedik meg Nagy Endre *Kísérők* című festményén. Az izgatottan mozgalmas, szögletes, szállkás vonalrengeteg a zaklatott lelkiállapotnak megfelelő élénk színvilággal párosul.

Aranyló fényben úszó *Velencei karnevál*: a festői lehetőségek csimborasszója, amelyet Barabás Éva maximálisan ki is használ. Élénk színzuhatag, az álarc mögül elősejlő, a valódiság látszatát keltő, hazai ízekkel fűszerezett látomás. És egyfajta látomás *A megköltözött Vénusz* is. A grafikus érénnyel is gazdagon megáldott festő-szobrász Haller József finom átmenetekkel érzékeltetett, sajátos formavilágú, expresszív alkotása.

A népi barokk motívumkincséből építkező, szordínós földszínekre alapozott, az anyagstruktúrát is érvényre juttató munka Gally A. Katalin *Subanás* című olajképe. Lendületes ecsetkezelésű, színekbe fogalmazott dinamikus formaritmusok

jellemzik Tompos Opra Ágota *Lármafák* című, súlyos mondanivalót hordozó alkotását. *Cifra palota* — Simon Endre heterogén valóság-részletekből építkező akril munkája, szögletes formavariációkban és élénk színzuhatagban kifejezésre jutott sajátos játékoságra utal, míg Miklóssy Mária *Kiskertje* ugyancsak játékos formában, de könnyeden egymásba hajló, líraian dekoratív konstrukcióival juttatja kifejezésre alkotójának festői szándékait. Csírájában a nagybányai hagyományokra alapoz realiztikus hangvételű, látványos *Ősz a Morgón* című alkotásával Dudás Gyula, míg Véső Ágoston mozgalmas forma-ritmusokba és sajátos szín-harmóniákba önti erőteljes vizuális látványként megjelenített erdő-élményét.

Kolozsi Tibor: DÁVID

Vargha Mihály: Erupció

Zolcsák Sándor és Porzsolt Borbála érzékletes portréi, Márton Árpád, Gáll András, Bartos Jenő Mihály, Miklós János dinamikus színbeszéde, Kuti Dénes fényben fogant „mező-sorsképe”, Csillag István monokrómban megjelenített, sejtelmesen érzékletes, évszázadok művészi üzenetét a mába fogalmazó alkotása, Ferencz S. Apor ötletes művészi fricskája, Orth István eredeti ötleten alapuló *Hagymakisasszonya*, P. Ütő Erzsébet és Fekete Zsolt klasszikusabb hangvételű, színgazdag *Szilváskertje* illetve *Októbere*, Kosztándi Jenő *Holdudvara*, Kristófi János biblikus tematikát feldolgozó olajképe, Tosa Szilágyi Katalin szürrealisztikus, metafizikus festménye, M. Lovász Noémi megkapó *Mese-világa*, Fazakas Tibor és Csutak H. Levente op-artos *Genézise*, illetve *Erővonalai* csupán néhány a festői termésből.

A tárlat gazdag pasztell és akvarell kínálata, ezen technikák helyi népszerűségével, erős gyökereket eresztett erdélyi hagyományaival is magyarázható. Soó

Zöld Margit sajátos beállításban és fényekben megjelenített épületegyüttese, az *Emlék* színvilágával, enyhén ködösített sejtelmességével maximálisan kihasználja a pasztell kínálta lehetőségeket, akárcsak Petkes József téli tájat ábrázoló alkotása. Bordy Margit *Viszfényben* című pasztellje metafizikus kisugárzású térkombinációival, a többsíkú szerkesztéssel, sajátosan poétikus hangulatot árasztó színvilágával mintha azt sugallná: lét és nemlét mezsgyéjén ellensúlyozunk. S valami hasonlót sejtet Starmüller Katalin *Kompozíciója* is: amit látunk, egyfajta virtuális világ eredeti díszletekkel. És virtuális világ a Major Gizelláé is, amelyet a festő sejtelmesen suttagó fényhangokba komponált *Akkordokban* elevenít meg. Különösképpen kifejező, színeiben is a tematikához igazodó, azzal tökéletesen harmonizáló Zsigmond Márton *Anyám* című pasztellje, és ugyancsak realiztikus hangvételű Kosztánci B. Katalin árnyalatokban gazdag, erőteljes kékekbe fogalmazott tájképe, valamint Ferenczy Béla sajátos torockói szegletet megelevenítő pasztellje.

Az akvarellben rejlő lehetőségeket aknázza ki színgazdag, lírai hangvételű munkákban Fodor N. Éva, Lám Erzsébet, Essig Klára, Starmüller Géza.

Horváth Gyöngyvér *Árnyak árnyai* című, sajátos formajátékokra épített alkotása a mesterétől, Feszt Lászlótól tanult kollográfia módszerével készült. A nemzetközi hírű kolozsvári grafikai iskola egyik megalapítója, a kolozsvári főiskola nyugalmazott professzora, Feszt László pedig *Látomás* című grafikájával (aquatinta) nyújt — sajnos csak csöppnyi — ízelítőt sokrétű munkásságából. A valóság részleteket csupán felvillantó, az elvonatkoztatás különböző lépcsőfokait megjárta, mértani alakzatokig lebontott alkotás a színek és formák sajátos harmóniájára épít.

A *Kitépelt gyökerek* a szénnel „festő”, fekete-fehérben is színesen fogalmazó Kusztos Endre kirobbanó energiával és lendülettel papírra vetett, mélyből fakadó, elkeseredett jajkiáltása. Megrázó, drámai alkotás. A konstruktív megfogalmazás-kivetítés és a magával ragadó művészi spontaneitás találkozásából született Székely Géza *Rítus* című, erőteljes hatást kiváltó monotípiája.

Ábrahám Jakab finom rajzolatú, líraian drámai tusrajza, az *Európa elrablása*, Baász Orsolya mives, víziószerű személyiség kontaminációi, Orbán István ismétlődő forma- és fényvariációkra épített *Modulja*, Gedeon Zoltán cirkuszi hangulatot idéző szín-játéka, Deák Árpád, Léstyán Csaba, Koszti István Miklós, Vetró B. Sebestyén András és természetesen az olyan nemzetközi hírű mesterek, mint Deák Ferenc és Kazinczy Gábor mives grafikái igazolják a napjainkra nálunk némiképp kegyvesztetté vált műfaj fölöttébb gazdag megnyilatkozási lehetőségeit.

Gondolatébresztő, számítógépes grafikával Muhi Sándor és Mira Marincas jelentkezett. A grafika és a fotó kontaminációjából születtek Károly Zöld Gyöngyi eredeti formajátékai, a *Kép-telen képek*, míg Károly Sándor Áron ugyancsak a

Novák Ildikó: TORNYOK

Venczel Árpád: ANYASÁG

miniatürizálás és ismétlés eszköztárával élve készítette el *Bonchida 2000* című fotókompozícióját. Erdős Zsigmond Zsolt és Egyed Ufó Zoltán ötletes alkotásai egészítik ki a magának egyre nagyobb helyet követelő művészfotó kínálatot. Sőt, műfajként a video-art sem hiányzik a tárlatról.

Igényes, a klasszikustól a legkorszerűbb megnyilvánulási formáig terjedő a szobrászati anyag. A mester, Kós András *Együtt* című tömör, minden fölösleges sallangot mellőző, puritánságával valósággal tüntető, egy emberpár egyedi jegyeit általánossá, örök érvényűvé nemesítő faszobrával szerepel a tárlaton. A tanítvány, a maga részéről szintén művészpédagógus Kolozsi Tibor mondhatni évezredek mélyére nyúl, hogy — művészi általánosítással — bronzban teremtsen újszerű, szaggatott, a szabadon hagyott felületeknek is meghatározó szerepet tulajdonító látványos vizuális struktúrát. A legfiatalabb generáció képviselőjében pedig Berze Imre még tovább megy: immár csupán a bronzban, mint nemes anyagban rejlő lehetőségekre és a formára koncentrálna formálja meg az alakulás

Berze Imre: CSEPPEK

Jakobovits Márta: A HELY EMLÉKEZETE

pillanatát látványos felületjátékkal illusztráló *Cseppeket*. Jelzésszerű, valóságreszleteket az általánosítással dekoratív formába ötvöző Gergely Zoltán *Kútja*, Sánta Csaba *Kapuja* és ifj. Starmüller Géza *Kettősség* című szimbolikus alkotása. Találó ötlet, részleteiben is pontos megfogalmazás jellemzi Gyarmathi János *Vándor* című bronzszobrát és Makkai István *Búzakalászeit*. Törös Gábor és Kovács Géza általánosabb, izgalmasan szaggatott, látványos formába önti elképzeléseit. Klasszikusabb hangvétel, precízen kidolgozott, részletező fogalmazásmód jellemzi Hunyadi László és Bálint Károly alkotóművészetét, Vetró András Kós Károly-portréja pedig az arcképen mesze túlmutató, rendkívül kifejező, komplex alkotás: lélekrajz, amelybe a szobrász valamelyest mintha önmagát is belefogalmazta volna. Líraian klasszicizáló, érzelemdús Venczel Árpád *Anyaság* című szobra és ugyancsak a fa vonzásában, annak sajátosságait kihasználva alkot Lőrincz Lehel, valamint a

Soó Zöld Margit: EMLÉK

a legkorszerűbb formanyelven fogalmazó Jecza Péter, Kocsis Rudolf és Bara Barnabás. Szakáts Béla Kolozsváron immár monumentalitásában is megtekinthető, az '56-os forradalom emlékét idéző bronz *Kapuja*, Kása Dávid márványba, Tosa Adrián patinázott gipszbe és Éltés Barna terrakottába fogalmazott, nemesen egyszerű formavilága, valamint Vargha Mihály ötletes, az anyagok — fa, kő, gipsz, bronz — változatosságára építő konstrukciója a tárlat súlypontos összetevői.

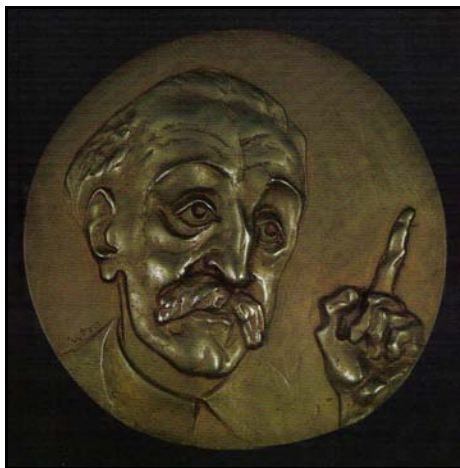
Igényes a keramikusok felhozatala. Mintha egyenesen a tenger hullámaiból emelkedett volna ki Palkó Ernő áramvonalasan dekoratív dísztálja, míg Kiss Melinda valóságos kék szimfóniát komponál végletekig letisztult, a mestert,

Jakobovits Mártát idéző formáival. Játékosan ötletes, anyagában is sokrétű, mives kompozícióval lép meg Forró Ágnes, Moldován Mária és Jankó Szép Noémi, bőrplasztikával pedig Balázs László jelentkezik.

Textileseink közül többen is átpártoltak a festészet és grafika világába, a felhozatal azonban így is érdekes és értékes. Mélységében és kivitelezésében is rendkívülinek mondható Novák Ildikó gótikus tornyokat idéző, a különféle anyagok és technikák bravúros vegyítéséből született, sajátosan figuratív kompozíciója. Művészi fantázia, színérzék és technikai tudás jellemzi Köllő Margit, Török Bíró Erzsébet, Csata Hermina és Bandi Kati faliszőnyegeit. Az anyag sajátosságainak felvillantása mellett Kecseti Gabriella és Kolumbán Kántor Zita áttételesen bár, de rajzkészségét is megcsillantja, míg Csíky Szabó Ágnes és Hunyadi Mária a különféle anyagok sajátos kombinációjából eredő hatásra épít sikeresen.

Az ünnepi tárlatról nyújtott összegzés már csak méreteire való tekintettel sem léphet fel a teljesség igényével. Jogosan kifogásolható a BMC kezdeti szakaszában alkotó kiváló művészek munkáinak részletes bemutatása. Ez az anyag azonban, kimagasló értékei ellenére sem tűnt annyira relevánsnak, mint az újjáalakulás utáni korszak tükörképe, hiszen a válogatást a lehetőségek erősen behatárolták.

És végezetül egy aktuális örömhír: a képzőművészetet felélesztő és megtartó szolgálata elismeréseképpen 2010 szeptemberében a Barabás Miklós Céh megkapta az egyik legrangosabb anyaországi kitüntetést, a Magyar Örökség-díjat.

Vetró András: KÓS KÁROLY

Sorsművészet — Égig érő kapcsolat

Bölöni Domokos beszélgetése
KEDEI ZOLTÁN marosvásárhelyi festőművésszel

Kedei Zoltán (1929. november 29., Rava) festőművész. A család javait 1950-ben elkobozták, kényszerlakhelyük Marosvásárhely lett. A székelykeresztúri gimnáziumban érettségizett, szakmai indíttatást Márkos András szobrászművésztől kapott. A kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán elkezdett tanulmányai kényszerűen félbeszakadtak. A marosvásárhelyi Népművészeti Iskolában szerzett festészeti diplomát Olariu Gheorghe festőtánárnál. A Képzőművészeti Szövetség tagja, 1962-től állandó kiállítója a marosvásárhelyi tárlatoknak, húsznál több egyéni és mintegy száz csoportos kiállításon szerepelt. Művészi krédóját lírai kisesszébe foglalja. Irod.: Nagy Miklós Kund: Kedei Zoltán (kisonográfia, 2004). Saját kötetei: Vallomás (1999), Beszélő ecset (2009).

— *Művészek szívesen és színesen beszélnek gyermekkori környezetükről, arról a miliőről, amely rendszerint meghatározó az indulásban. Azt is mondják, hogy az ember életében döntő az első tíz esztendő. Miféle táj fia volnál, kik neveltek, és hogyan? Mivel tisztult fel a szülőfölded?*
